

DEL. TAJNICA ZA SKRAJŠANJE DELOVNEGA ČASA

ROOSEVELTOVA ADMINISTRACIJA JE V PRINCIPU ODOBRILO VSE PREDLOGE MISS PERKINS

Pred zborničnim odsekom je priporočala uvedbo minimalne plače. — Bančnemu predsedniku se njeni predlogi ne zde dovolj radikalni. — Blago, izdelano v delavnicah, kjer ni uveden trideseturni delovni teden, naj bi bilo izključeno iz meddržavnega prometa.

WASHINGTON, D. C., 25. aprila. — Pred zborničnim odborom za delavske zadeve je nastopila danes delavska tajnica Miss Francis Perkins. Njeni nasveti so se tikali izboljšanja Blackove predloge, ki je bila že sprejeta v senatu ter določa trideseturni delovni teden.

Galerija je bila polna poslušalcev, med njimi tudi predsednikova žena in Miss Ishbel MacDonald, hči angleškega ministrskega predsednika.

Miss Perkins je izjavila, da njeni predlogi niso vladni predlogi, toda Rooseveltova administracija jih je v principu odobrila. Poglavitna svrha njenih nasvetov je, dati nezaposlenim več prilik za delo.

Delavska tajnica se popolnoma strinja s senatorjem Blackom, da je treba izključiti iz meddržavnega prometa vse tiste izdelke, ki so izdelane v delavnicah, v katerih ni uveden trideseturni delovni teden.

Tovarnarji se bodo brez dvoma zbal te grožnje ter ne bodo nobenemu delavcu dovolili delati več kot šest ur na dan. V tem slučaju bo dobilo dosti nezaposlenih delo, toda nevarnost obstaja, da bodo delavcem skrčene plače. Da se to prepreči, je treba ustanoviti posebno oblast, ki bo določila minimalno plačo.

Miss Perkins je opozarjala na postavbo glede minimalne plače v državi New York, katero je predsednik Roosevelt pred kratkim priporočil guvernerju industrijskih držav kot uzorno postavbo. Postava določa, da mora dobivati delavec tako plačo, da zamore vzdrževati primeren življenjski standard.

Ako bo predloga poleg skrajšanja delovnega časa vsebovala tudi določbe za minimalno plačo, bo brez dvoma tudi administracija zadovoljna z njo.

Kot prihodnji govornik je nastopil Meyer Jacobstein, bivši kongresnik in sedanjí predsednik neke banke v Rochester, N. Y. Dejal je, Blackova predloga ne zadošča ter je predlagal ustanovitev deželne oblasti, ki bi kontrolirala plače po posameznih industrijah.

— Če ne boste v najkrajšem času nekaj storili za pomoč industrije, — je posvaril kongresnike, — ste lahko prepričani, da bo vaših medenih tednov v Washingtonu kmalu konec.

Demokrat Lewis iz Maryland predlaga, da bi bila za vsako industrijo ustanovljena deželna oblast, ki bi enakomerno razdelila delo med vse delavce določene industrije.

Oblast naj bi tvorili trije podjetniki, trije delavci in trije zastopniki "javnosti". V njegovo predlogo je vključeno zavarovanje proti nezaposlenosti, starostna penzija, bolniško zavarovanje itd.

Korporacije, ki imajo zaposlenih več nego petindvajset delavcev, naj bi od vseh dohodkov plačale en odstotek davka. Ta davek bi jim bil vrnjen, če bi zadostile vsem določbam predlagane postavbe.

Miss Perkins je izjavila, da bo po preteku par dni objavila načrt za temeljito reorganizacijo zvezne posredovalnice za delo.

Posredovalnica, ki sedaj posluje, je bila ustanovljena, ko je predsednik Hoover vetiral predlogo senatorja Wagnerja za drugačno posredovalnico.

Demokratje ostro kritizirajo Hooverjeve metode. Pravijo, da je bila začasa Hooverjeve administracije zato ustanovljena posredovalnica, da je prišlo več uradnikov h koritu.

710 odvetnikov hoče zagovarjati dr. Mačka

STAVKA ČIKAŠKIH UČITELJEV

5000 učiteljev je ves dan demonstriralo pred bankami in mestno hišo. — Šole bodo najbrže zaprte.

Chicago, Ill., 25. aprila. — Po celodnevni demonstraciji 5000 učiteljev, ki že od junija lanskega leta niso dobili svoje plače, pred različnimi bankami in mestno hišo, so se oblasti pričele pripravljati, da zapro šole.

Predsednik šolskega odbora Orville J. Taylor se bo posvetoval s šolskim nadzornikom Williamom J. Bogom o načrtu, da se zapro šole 15. maja, mesto, kot je bilo prvotno določeno, 23. junija.

Razjarjeni učitelji so spravili v velik nered ves bančni promet; vdrl so v pet velikih bank in so tri prisilili, da so zapre svoja vrata. Predsednik National Bank and Trust Company Charles G. Dawes, ki je bil pod predsednikom podpredsednik Združenih držav in pozneje poslanik v Londonu, so učitelji tako raztogotili, da je zakričal nad njimi: — K vragu z razgrajenji!

Uradniki banke so sploščali tačili, da je general Dawes v mestu. Toda, ko se je pokazalo, da bo moralo 200 policistov, ki so nastanjeni v finančnem delu mesta, poseči vmes, se je Dawes prikazal na vratih banke, toda pozdravljen je bil z življenjem.

— Tam je mož, ki si je od zvezne vlade izposodil za svojo banko \$90,000,000, toda ne da nobenega posojila učiteljem, — je vpila množica.

In tedaj je zaklical Dawes: — K vragu z razgrajenji!

Nato so učitelji demonstrirali pred mestno hišo, kjer je župan Edward J. Kelly predsedoval občinski seji, pri kateri je bil tudi navzoč guverner Henry Horner, ki je za nekaj minut prišel od sebe in je nagovoril učitelje.

Rekel jim je med drugim: — Poznam vaše težave in mestni uradniki storijo vse, kar je v njihovi moči, da vam pomagajo. Ravno sedaj razpravljamo o tem, kako bi pobrali davke, ki so ključnega pomena za položaja.

Učitelji so ves čas seje stali na hodniku pred županovo pisarno in so neprestano peli pesem: "Zahtevamo denar!"

Horner je po končani seji zopet nagovoril učitelje, toda so ga prepili, nakar je pri stranskih vratih odšel iz mestne hiše.

PRICETEK ANGLEŠKEGA EMBARGA

London, Anglija, 25. aprila. — Angleški embargo na rusko blago je stopil v veljavo 25. aprila ob petih popoldnih, ko je bil zaprt carinski urad.

Vse rusko blago, ki bo prišlo po tem času na Angleško, bo podvrženo omejitvi na 20 odstotkov.

Gotovo je postalo, da stopi embargo v veljavo, ko je zunanji minister Sir John Simon v poslanski zbornici izjavil, da ne ve, kdaj bodo sovjeti odločili glede prošnje za pomilostitev angleških inženirjev L. C. Thorntona in Williama MacDonalda, ki se nahajata zaradi špijonaže v sovjetski kaznilnici v Moskvi.

FAŠISTI SO ZASEDLI RUSKI URAD

Aretirali so 20 uradnikov. — Dolžijo jih, da so komunisti. — Postavljen je ravnatelj sovjetskega urada.

Berlin, Nemčija, 25. aprila. — Policijska se je polastila glavnega urada nemško-ruske petrolejske družbe, je preiskala urad in aretirala 20 nemških uradnikov pod obtožbo, da so komunisti.

Takoj nato je pruski ministrski predsednik, polkovnik Hermann Goering, postavil v urad posebnega komisarja ali ravnatelja, čegar naloga je očistiti urad vseh komunistov.

Policijsko naznanilo pravi, da je preiskava dognala, da je družba pod pretezo gospodarskih zadržev razširjala obsežno komunistično propagando.

Proti neki prejšnji policijski preiskavi v tem uradu je sovjetski zunanji komisar Maksim Litvinov poslal nemški vladi oster protest.

Tudi sedaj je takoj po preiskavi ruski poslanik ostro protestiral pri nemškem zunanjem ministru, toda o mišljenju policije glede tega urada je izvedel šele iz časopisov. Poslanik je rekel, da bo v časopisju podal svojo izjavo, v kateri bo zavrnil trditve policije.

Berlinska policija je prvič preiskala urad rusko-nemške petrolejske družbe 1. aprila in je aretirala 13 uslužbenecv. Ta urad zalaga Nemčijo s 30 odstotki gasolina. Policija je tudi preiskala podružnice tega urada v Kolnu ob Renu, Lipskem, Monakovem, Hamburgu in po drugih mestih. Nemška policija zatrjuje, da se nemški komunisti skrivajo po uradih te družbe.

HINAVSKA POMAGAČA

Birmingham, Ala., 25. aprila. — Allen Cook je marljivo iskal okoli svoje hiše, ko se mu približata dva tujea in se mu ponudita, da mu pomagata iskati.

— Seveda, — odvrne Cook, — samo pridita. Iščem žganje, ki sem ga pred kratkim skril. Ako ga najdemo, vama ga bom dal pokusiti.

Tujca sta našla tri kvarte.

— Toda to še ni vse, — pravi Cook. — Mora biti še več steklenic tu okoli.

Toda navzle marljivemu iskarnju niso našli nobene steklenice več. Nato se tujca izkažeta, kdo sta: bila sta prohibicijska agenta. Sedaj se nahaja Cook v zaporu ter čaka na sodbo zaradi nepostavne posesti žganja.

ŠVICA BO ODRŽALA ZLATO VALUTO

Bern, Švica, 25. aprila. — Švicarski kabinet je po dolgem posvetovanju glede položaja zlata sklenil, da Švica obdrži zlato valuto in da položaj v Združenih državah ne bo povzročil nikake izpremembe v švicarski denarni politiki.

Naročite se na Glas Naroda, največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

KITAJCI SO PRIČELI Z OFENZIVO

Sovražnika so pogнали iz dveh mest. — Polovica japonske armade se umika proti velikemu zidu.

Peiping, Kitajska, 25. aprila. — Kitajska vojska je v naglem protinapadu zopet zavzela mesti Čienan in Lulung na zapadnem bregu reke Lwan.

Poročilo pravi, da so se Kitajci polastili mest po vročih bojih, v katerih je bila armada generala Šang Čena v najhujšem boju. Kitajski armadi so se pridružili protovoljci iz Čangli.

Obe mesti se nahajata severno od Lwančowa, ki je važno strateško mesto v severni Kitajski in ki si ga je japonska armada v svojem prodiranju postavila za svoj cilj.

Ta kitajska poročila se vjemajo z ameriškim poročili, ki naznanjajo, da se polovica japonske armade v ozemlju, ki so si ga Japonci osvojili zadnja dva tedna, umika proti severu k kitajskemu zidu.

Ta ameriška poročila tudi pravijo, da je mančukuo general Li Či-čun, ki je bil v zvezi z japonsko armado pri veliki ofenzivi, postavil svoj glavni stan v Haijangu blizu Šanhajkwan ob morju na koncu kitajskega zidu.

Ameriška poročila potrjujejo vest, da se je 300 vojakov armade generala Li v Čangli uprlo ter so se pridružili peipingski armadi. Uprli so se zato, ker jim general Li ni dal nobene plače.

Po zadnjih poročilih se bijejo vroči boji v bližini Kupeikowa, ki je važen prelaz v kitajskem zidu, 65 milj severno od Peipinga. V tem okrajnu so Kitajci odbili več japonskih napadov.

— Kitajske čete so obkolile in uničile 400 Japoncev, — pravi neko kitajsko poročilo.

Neko japonsko poročilo pravi, da je bilo zadnji teden v bojih severno od Peipinga ubitih 3000 kitajskih vojakov.

BOLIVLJCI IMAJO VELIKE IZGUBE

Asuncion, Paragvaj, 24. aprila. — Paragvajsko ministstvo izjavlja, da je bilo v bojih v Camp Aeval v Chaco okraju ubitih 250 bolivijskih vojakov in častnikov.

Paragvajci so držali Camp Aeval. Paragvajci so imeli samo 13 ranjenih.

GEN. NOBILE NI UMRL

Moskva, Rusija, 24. aprila. — Navzle poročilo, da je italijanski general Umberto Nobile, ki je dvakrat z zrakoplovom preletel severni tečaj, umrl, je še vedno živ in se po prestani operaciji počuti polno.

Pred nekaj tedni je bil general Nobile operiran na slepiču in zdravniki so se bali, da ga bo okrevanje. V Rusiji je nadzoroval grajenje zrakoplovov za rusko vlado.

Na telefonsko vprašanje glede smrti je Nobile odgovoril: — Čas moje smrti še ni prišel. Nobile bo v kratkem odpotoval v Italijo.

"SEDANJA JUGOSLAVIJA NI NIČ DRUGEKA KOT VELIKA SRBIJA"

BEOGRAD, Jugoslavija, 25. aprila. — Pred posebnim sodiščem za zaščito države se precej uspešno zagovarja dr. Vladimir Maček, voditelj bivše hrvatske kmetske stranke. Obtožen je veleizdaje, češ, da je agitiral za odcepitev Hrvatske od Jugoslavije.

Obtožence vztraja na svojem stališču, da je Jugoslavija pod sedanjim režimom pravzaprav Velika Srbija, nikakor pa ne nova država, ki so jo ustanovili Srbi, Hrvatje in Slovenci pod pogojem, da bodo v nji vsa tri plemena enakovpravna.

Sedemdeset odvetnikov iz vse delov dežele se je ponudilo, da bo zagovarjal dr. Mačka. V dvorani jih je prišlo petdeset, obramba je bila pa poverjena samo enem, namreč dr. Kostiću.

Največjo senzacijo prvega dne razprave je predstavljala izjava solidarnosti, ki so jo podpisali vsi oni, kojih imena so na opozicijski platformi, sprejeti meseca novembra v Zagrebu.

Državno pravdnstvo zatrjuje, da so Maček in tovariši zahtevali s to platformo odcepitev Hrvatske, Bosne in Hercegovine od Jugoslavije.

Dr. Maček izjavlja, da ni nikdar zahteval razdelitve Jugoslavije, pač pa le njeno preureditev v okrilju njenih sedanjih meja.

Hrvatski voditelji dobro vedo, da zamore te meje edinele vojna izpremeniti. Hrvatje pa nočejo vojne.

Državni pravdnik je prečital izjave, ki jih je dal dr. Maček raznim tujezemskim časopisom ter je v njih zagovarjal razdelitev Jugoslavije.

Zagovornik Kostić je prosil, naj sodišče zasliši zastopnike omenjenih listov.

ISKANJE ZLATA V MORJU

Norfolk, Va., 25. aprila. — Najbolj poznani ameriški potapljač Klass Everts vodi ekspedicijo, ki hoče dvigniti zaklad, ki se je v maju leta 1911 potopil s parnikom Merida, 60 milj od Virginia Capes v 200 čevljev globoki vodi.

Na parniku je bila velika pošiljatev srebra, 2000 sodčkov ruma in tlatnina 200 potnikov, ki so bežali iz Mehike pred revolucijo.

Begunci so imeli s seboj vse svoje dragocenosti in denar. Vse so spravili pri blagajniku, ki je spravljal v blagajno, kjer se mora vse še sedaj nahajati.

Parnik Merida se je v maju 1911 zadel ob parnik Admiral Farragut in se je potopil. Vsi potniki in mornarji pa so bili rešeni.

Everts ceni zaklad na \$300,000 do \$500,000 in pravi, da ga bo dvignil z neprevleko težavo.

ZRTVE POTRESA V MALI AZIJI

Kos, Dodekaneški otoki, 25. aprila. — Do sedaj je znano, da je pri potresu na treh otokih ob obrežju Male Azije v nedeljo izgubilo 75 oseb svoje življenje. Samo na otoku Kos je bilo ubitih 74 oseb.

Mrtlice so našli pod razvalinami v starem delu mesta Kos. Nad 400 oseb je bilo več ali manj poškodovanih. Delavci še vedno razkopujejo razvaline in iščejo še nadaljnjih žrtev.

ZAŠČITA BIVOLOV

Leta 1882 so jih lovci postrelili na tisoče. — Prodajali so njih kože. — Vlada jih je vzela v varstvo.

Billings, Mont., 25. aprila. — Za četrto milijona dolarjev bi bila v petih mesecih v ostri zimi leta 1881-1882 skoro iztrebljena velika čreda bivolov v Montani.

Zima je bila izvanredno ostra, sneg je zapadel že v novembru in toplomer je skoro vedno kazal pod ničlo. Bivoli so se vsled tega obrnili proti jugu, toda so zadeli na krvoločne lovece.

Lovci so streljali bivoles zaradi kože, katero so prodali za \$3 do \$7. V istem času se je general Custer v severnem delu države Wyoming bojeval z Indijanci in njegova vojska je potrebovala mnogo usnja. Poleg tega pa je Custerjeva vojska tudi jedla bivolovo meso.

Lovci so postavili svoje postojanke v razdalji 200 milj ob Yellowstone reki in v isti razdalji od reke Marias do Musselshell.

Bivoli so prihajali v velikih čredah in kadar so jih zalotili lovci, so črede večinoma pokončali. Nek lovec je v petih mesecih ustrelil 1800 bivolov.

Leta 1887 so cenili čredo bivolov v istem kraju na 300 glav, vključno 100 bivolov v Yellowstone parku. V zadnjih desetletjih se je ta čreda zelo pomnožila in šteje sedaj nekaj tisoč glav. Sedaj je streljanje bivolov splošno prepovedano.

KAZNJENCI V SING SINGU

Sing-Sing, N. Y., 25. aprila. — V jetnišnici v Sing-Sing se sedaj nahaja 2500 moških kaznjencev in ena ženska. Ta ženska je Mrs. Anna Antonio, ki je bila skupno z dvema moškima te dni obsojena na smrt zaradi umora svojega moža Salvatore Antonio. Poleg teh treh je še 22 zločincev obsojenih na smrt. Te dni pričakujejo pa še tri morilce iz New Yorka.

TIFUS V SOVJETSKI UNJI

London, Anglija, 24. aprila. — Sem so dospela iz Harbina poročila, da se je v bajkalskem okraju pojavila epidemija tifusa. V par dneh je umrlo nad štiri sto Rusov.

JAPONSKI POSLANIK JE UMRL

Tokio, Japonska, 25. aprila. — Japonski poslanik v Angori na Turškem, Isaburo Yošida, je umrl. Yošida je bil japonski član Lyttonove komisije, ki je preiskovala položaj v Mandžuriji takoj početka kitajsko-japonskih sovražnosti.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

DVA BRATA

(PRAVLJICA)

Nekoč sta živela dva brata; do kler jim je živel oče, sta delala po njegovih ukazih, eden je hodil na pristavo, drugi je pasel ovce. Ko je pa oče umrl, je postal starejši hišni gazda in mlajši je delal vedno zunaj na polju, bil bratu povsem poslušen in prišel le redko kdaj domov. Starejši brat pa sploh ni nič delal, marveč je sedel doma in gostil svoje prijatelje, imel lepe konje, lovske pse in sokole in živel kakor velik gospod.

Sčasoma sta postala še hogatejša, starejši je bil oženjen, mlajši ne, in prihajal je domov le ob velikih praznikih.

Ko je prišel nekoč na tak praznik v vas, ga je srečalo nekaj kmetov, ki so jima bili nevoljni in so ju hoteli razdvojiti; rekli so mu: "Ali si svojega očeta sin ali nisi?" — "Kako neki ne?" jim je odgovoril. — "Nu, če je tako, zakaj si pa potem ves dan na delu, pri ovcah, na polju, v nevihti viharju in revščini? Ubijaj se, kakor nihče drug; tvoj starejši brat pa živi kakor velik gospod, oblači se, je in pije v izobilju, časte ga in hvalijo, ti si pa kakor njegov sluga. Daj vendar enkrat in mu povej, da naj on prevzame tvoje delo, ti pa da hrošč ostati doma — tedaj boš videl, če je to res tvoj pravi brat ali ne."

Mlajši jim na to ni odgovoril, toda grizlo ga je v sreu. Odšel je šele ponoči domov, prenočil ondi, in ko je bil drugo jutro vstal, mu je rekel brat: "Kako si prebil noč, brat, ali si dobro spal?" — Ta mu je odgovoril: "Oh, brat, niti oče se nisem zatisnil." — "Zakaj?" je vprašal starejši. — "Da, glej! Vsa ta leta, odkar je umrl oče, živim noč in dan izven doma pod milim nebom; domov prihajam enkrat na leto; z nobenim človekom nisem znan, nimam ne prijatelja ne sovražnika. Ko pride čas, da si ustanovim lastno domačijo in se oženim kakor ti — kako naj tu opravljam hišo, ko nikogar ne poznam in nič ne razumem o hišnem gospodarstvu. Na to sem mislil in vso noč nisem spal in sklenil sem te prositi, da jaz ostanem nekaj let doma, ti pa prevzameš moje delo." — "Prav, prav, brat," je odvrnil starejši in se delal, kakor da ne bi bil lud. "Ostani zdej ti tukaj, jaz pa pojdem na tvoje delo, samo danes naj grem še na lov, kosila bova še skupaj, jutri bova pa potem zamenjala svoje pdele."

Pri tem bi bil skoraj počil od jeze, žel je sedlat svojega konja, postal svojo ženo v hlev in ji rekel: "Poslušaj! Danes grem na lov in sem rekel bratu, da se vrnem do kosila; ti pa vedi, da me ne bo; speči jagnje in deni vanj strupa in opoldne pogrni mizo in pozovi brata, naj je. In pazi se! ko pridem zvečer nazaj in ne bom slišal jedikovanja za mrtvin, potem si zaupala svoje življenje." To je ukazal ženi, zabljal konja, ga vzpodbodel z ostrigami in odvihral a psi in sokoli.

Žena je bila vsa iz sebe in je

dolgo obstala na mestu kakor okamenjena. Ko si je zopet opomogla, je premišljala na vse strani, kaj naj stori; ali naj sama umrje ali pa naj zastrupi svaka? Slednjič je sklenila, da vse prepusti Bogu; če bi moglo to biti! Sam naj jem brez brata? Saj mi je vendar obljubil, da bova skupaj kosila." Ženi je postalo zelo bridko pri sreč, ko je videla, kako je svak njenega moža, svojega brata, ljubil, in kako je nasprotno njen mož brata sovražil — tako zelo ji je bilo hudo, da je objela svaka krog vratu, jokala in ihtela in ni mogla izpregovoriti nobene besede. Svak se je čutil, ko držal, da ne bi padla, in jo prosil naj mu pove, zakaj joče. "Oh, svak," mu je odgovorila, "danes bo moja smrt!" — "Zakaj pa govoriš tako, moja ljuba?" je vprašal dalje. — "Ti hrepeniš po mojem možu in nočeš brez njega jesti. In on? Ukazal mi je, naj te zastrupim, in prisegel, da me ubije, če se vrne z lova in ne sliši v hiši žalovanja in jedikovanja."

Ko je svak to slišal, ji je rekel: "Bodi brez skrbi, ljuba svakinja, ne boj se, ne boš umrla. Toda daj, da vidimo, kaj stori moj brat če me vidi mrtvega; pošliva ljudi na razpotje, da oprečujejo in naju obvestijo, kakor hitro se pokaže. Zdej pa pošteno obedujva, in če pride, me pokriješ z mrtvaškim prtom, prižgeš ob vzglavju luč in začneš narekovanje." Kakor sta se dogovorila, tako sta tudi storila.

Starejši brat je bil šel torej z doma na lov, tja, ker je običajno lovil. Trudil se je ves dan, a kar se še ni bilo nikoli zgodilo in čemur se je zelo čutil: prav nič ni mogel ujeti. Na povratku je visoko v oblaki opazil orla in spustil nanj oba sokola, ki ju je imel s seboj. Zletela sta kvišku kakor blisk, vzela orla v sredo in se borila z njim. Po kratkem času sta ga zmagala, da je začel padati. Ko je bil dovolj blizu, ga je lovec prestregel in mu dejal: "Glej, tudi ti, ki letaš visoko pod oblaki, ne moreš uiti moji roki." — Orel se je zjokal in odgovoril: "Oh, če bi bil moj brat še živ, bi mi oboja tvoja sokola pa tudi dvajset njih ne moglo do živčeka, da bi se vendar posušila roka tistemu, ki ga je zadel in ubil." — "Kdo ga je pa ubil?" je vprašal lovec. — "Oh," je odgovoril orel, "v mrazu, snežnem vremenu in silnem viharju sva zašla na Črno morje in vihar naju je vrzel na neko ladjo. Moj brat je ravno sedel na vrh, ko ga je zadel neki mornar — da bi se mu vendar posušila roka! — in ga zbil v morje. In jaz, ki ga nimam več, sem ob hudi uri brez pomoči, kakor zdaj, ko se nisem mogel obraniti tvojih dveh sokolov."

Ko je lovec to slišal, se je spom-

nil na svojega brata, prevzela ga je žalost, spustil je orla in vzpodbodel svojega konja, kolikor je le mogel. Konj je zdrvel na vso moč in se od prevelikega napora zgruškal mrtve. Tedaj je pustil konja, kjer je bil, in tekal peš dalje. Ko se je bližal hiši, so ga zagledali služabniki in naznanili. Tedaj je gugalji brat legel in se delal mrtvega, svakinja ga je pokrila z mrtvaškim prtom, prižgala luč in začela glasno žalovati. Ko je starejši brat zaslišal jedikovanje, se je še bolj podivil in kakor hitro je stopil v hišo, je potegnil meč, se vrzel na ženo in jo hotel prebosti, rekoč: "Oh, ti malopridne ženska, zastrupila si mojega brata!"

Ko je brat to slišal, je planil pokonec in rekel: "Ne dotakni se moje svakinje! Ni me ona zastrupila, ampak ti si me hotel zastrupiti!" Tedaj starejši brat ni rekel besede, objel je onega krog vratu in rekel: "Oh, brat, ti živiš, ali si res še živ?" Oblival ga je s solzami, ga poljubil, priznal svojo krivdo in mu vse povedal, kar je bil doživel z orlom. Tedaj so oba obliše solze, jokala sta skupaj in se ljubkovala. Poslej sta zopet bratsko živela med seboj in se nista nikoli več prepirala.

NEKAJ O OPIJU

Sun Yat Sen, oboževani kitajski ljubljene, je imenoval opij: naj nevarnejši škodljivce nove države. Njegovo parolo "Boj opiju" je revolucionarna vlada ognjevit zgrabila in ne samo to, hotela ji je biti tudi dejansko dosledna. Vojake čete so preplavile reakcionarni sever. Sun Yat Sen-ova prepoved opija je počasi prišla do veljave po najhujših preprostitih kmečkih vasih. Tu in tam so voditelji revolucionarnega vala nastopali celo s silo. Večkrat se je zgodilo, da so vojake, ki so bili strastno vdani opiju, streljali njihovi lastni častniki.

Toda ta boj proti opiju na Kitajskem ni šel od večerj. Že zdajnji cesar iz Ming dinastije je leta 1641 izdal prepoved opija, vendar pa ne prav posebno ostro. Zatorej se je opij živil naprej in nekaj časa (okrog 1700) je bila velika večina kitajskega ženstva vdana temu zlu.

Tedaj je od strani vlade kar deževalo prepovedi, ena na drugo. Marsikje je zadel prodajalec opija smrt — rabljeva sekira. Zaplenjene zaboje opija so sredi mesta ob navzočnosti množičnega ljudstva zažigali. Pa ni bilo nobene uspeha. Strast se je ukoreninila in se veno bolj širila ter netila nove strasti. Anglija je s svojim plemenitim trgovskim duhom nudila nadaljnjo pomoč s tem, da je podpirala boj proti opiju, ki se je pa na Kitajcē slabo končal.

V letu 1906 je cesarska vlada skušala na novo nastopiti proti opiju. L. 1907 je bila z Indijo sklenjena pogodba, po kateri naj bi Indija za dobro desetlet let ustavila uvoz opija na Kitajsko. Kitajsko pa bi prenehala s pridelovanjem opija. Dejansko so l. 1917 omejili pridelovanje opija na štiri provincije (Kansu, Shensi, Kwaj-Cor in Tunan) in še tu le bolj na drohno. Žal pa se je mak v nedavnih notranje-političnih bojih in v sedanjih z Japonsko zopet razširil po vsej deželi. — Mak sejejo že koncem februarja, zahteva pa skrbne nege in obilo zalivanja. Koncem aprila ali v začetku maja zasveti na en meter visokih steblih beli ali rdeči cvetovi. Kansu — ker goje največ te rastline — je v tem času ves v cvetju kakor raj. Cvetčica makova polja prav nič ne zaostaja za evropskimi vrtovi. Pa ta krasota traja le malo časa. Ovenelo evetje pade na tla. Potem pridejo kmetje in z možiči porijejo glavičce, ki vsebujejo opij, jih stiskajo in ven priteče dragoceno mlečnat sok, takimenovani "apien" (najbrže kitajska beseda, narejena po grški "opon" (sok, opium). Pravi jo mr. tudi "strup tujcev" ker podkajajo Angliem ali Holandcem, da

VODNIKOVE KNJIGE

za leto 1934

lahko že sedaj naročite. — Pošljite nam

\$1.

in knjige Vam bodo poslale naravnost na dom.

Naročila sprejema:

"GLASNARODA"
216 W. 18th Street
New York, N. Y.

so prinesli opij na Kitajsko. — Bel sok, ki postane na zraku takoj temnorjav, zbirajo v bakrene vrče in potem se ta sok na samem posušit se strdi. Nalože ga nato v zaboje, ki tehtajo do sto funtov, nakar te zaboje na kamelah ali na samokolnicah spravijo v gotove kraje.

Kadilec opija — navadno ga razodeva že upadel obraz in bledica barva — ima celo "kadilsko o-rodje", ki mora biti stalno pripravljeno: krožnik, na njem pipa za opij, fina, včasih naravnost umetniško izdelana svetilka, žličica in še nekako držalo. Kakor hitro Kitajec prime "Yin", kot Kitajci pravijo, to je "strast", prižge svetilko, ki je čisto podobna kaki nočni svetilki, vzame z žličico doloceno porcijo strjenega opija, ki ga ima na držalu, tega zgneje z roko, potem pa na plamenu segreje in razstopi. Ko je dovolj segret in razredčen, ga toliko časa vrti, da dobi obliko kroglice, ki jo nato dene v pipo. Par globokih vdihov — med tem pipo še vedno drži nad plamenom svetilke — in "Yin" je potlačen. Nova moč zavalovi po ovletem telesu. Vsa upalost je prešla, a po daljšem ali krajšem času nastopi še hujša trudnost. In edino zdravilno sredstvo je zopet in zopet opij. Strasten kadilec je res suženj svoje strasti, na pipo je tako navezan kot krojač na sukanec ali na šivanko.

Kitajsko — ljudstvo, ki šteje štiri sto milijonov — se bori proti hudim in močnim notranjim in zunanjim sovražnikom. In eden največjih njenih notranjih sovražnikov je ravno strup opij, ki neprestano razkroja kitajsko telo. In kar je še pristnih, napokvarjenih Kitajcev, vsak želi, da bi Kitajsko, ki je tekom tisočletij premagala številne notranje in zunanje sovražnike, tudi iz tega boja izšla kot zmagovalka.

STVARITELJSKE SANJE

Na vprašanje, dali morejo sanje stvariteljsko vplivati na duha, odgovarja znanost skeptično. Navzile temu je celo številni verodostojni primerov, ki izpričujejo, da morejo biti sanje včasih res rešitev kakšnega težkega problema in ustvarjajoče.

Tako je slišal slavní virtuozi in komponist Tartini glavne motive svoje Hudičeve sonate najprvo v sanjah. Ko se je nekoliko minut pozneje zbudil, jih je spravil takoj na papir. Tudi drugi glasbeniki, n. pr. Puccini, so ponovno zatrjevali, da so imeli v sanjah marsikakšno stvariteljsko domisljico. Ustanovitelj moderne atonske teorije Niels Bohr je temeljno misel svoje genialne hipoteze prejel baje v sanjah. V sanjah se mu je zdelo, da gleda nenadoma v nedostopno notranjost atoma. Ko se je zbudil, je to kar je bil videl, napisal na papir: to je bila prva oblika njegovega poznejše tako slavnega atomskega modela.

Veliki mojster med francoskimi kiparji Rodin je pripovedoval, da vidi svoja dela najprvo v sanjah in v sanjah podobnem stanju. Končno naj omenimo še primer izumitelja Charlesa Crossa, ki je prvi govoreči aparat zgradil že davno pred Edisonom. Mnogo mesecev se je bavil z idejo takšnega stroja, a ni našel tehnične rešitve. Nekoč je po napornem vrtanju zaspal na stolici in je zagledal stroj pred seboj. Ko se je zbudil, mu je bilo mogoče konstrukcije tega stroja narisati.

VAMPIRJI VELEMESTA

Spisal EMILE GABORIAU

ROMAN

104

— Bodi brez skrbi, — je odgovoril bankir, — Imam dobre informacije, od te strani se ni treba ničesar bati. Na drugi strani sem pa govoril s Catenacom po njegovem prihodu iz Vendome. Vojvoda de Champdoce je že ves nestrpen in trdno upa, da ga najdena sled privede k sinu. Predvčerajšjim so bili pri bivišem komedijatu, zdaj vinskem trgovcu na rue Duplex, in on jim je dal naslov bivšega muzikanta Fritza. Nekega lepega dne jih zagledamo v Parizu. Toda takrat bo Paul že mož moje hčerke, Flavija bo vojvodinja de Champdoce in imela bo šest sto tisoč frankov dohodkov.

Obmolknil je, kajti nekdo je potrkal na vrata in vstopila je Flavija. Prijateljstva je pokimala zdravniku v pozdrav, lahko kakor ptica je skočila svojemu očetu v naročje in ga začela vroče poljubljati.

— Prišla sem ti povedat, — je dejala, — da te čakamo k obedu in da sva s Paulom zelo lačna. Objela sem te pa zato, ker te imam rada. Da, tako dober si...

Bankir se je kar cedil blaženosti. — Toda priznaj — je dejal smeje, — da bo že šest tednov, od kar me ljubiš bolj kakor kadarkoli poprej.

— Ne, — je odgovorila Flavija svojeglavo, — ne šest tednov, temveč šele štirinajst dni.

— Saj je vendar že dober mesec, od kar je privedel naš prijatelj doktor k nam na obed mladega gospoda...

Dekle se je zasmejala.

— In vendar je šele štirinajst dni, od kar poznam vso tvojo ljubezen. Ubogi papači! Veš, plakala sem videč, kako se trudiš, da bi storil ushugo svoji hčeri, ko sem spoznala, koliko velikih ovir si moral odstraniti, da si mi lahko privedel k nogam mojega ljubljenega umetnika. Če pomislim, da se nisi sramoval tet umazanih čunj na sebi, da si si pritril to grdo brado in si nataknil ta zelena očala. Ah, bil si ostuden, veš, naravnost ostuden!

Martin Rigal je po teh besedah tako naglo vstal, da je malo manjkalo, da Flavija ni padla. Prebledel je kot zid.

— Kaj hočeš reči? — je zajeceljal.

— Eh, saj me razumeš... Kaj more oče varati svojo hčerko?... Drugi te niso spoznali, jaz pa...

— Čuj, kaj se ti meša...

— Niti najmanj. Sicer pa, oče, nočem ti lagati. Vse ti povem po pravici. Ko si se sprijaznil s Paulom, me je mučila čudna slutnja. Tvoj strah, ko sem ti prišla odpret in ko si me zagledal, je bil preočit, da bi ga ne opazila. Zato, sem po tvojem odhodu pritiskala uho na vrata in slišala, kaj sta govorila z doktorjem. Pa to še ni vse. Po odhodu od Paula sem hitela sem, postavila sem se na hodniku na stražo in videla sem te, kako si potegnil iz žepa ključ in vstopil v tale kabinet. Boš zdaj še tajil?

Bankirju to niti na misel ni prišlo, ker je malo manjkalo, da se ni onesvestil.

— Glej, kaj lahko stori nepredvidnost, — je zamrmral sam pri sebi. — Moral sem se vrniti, ker me je Croisenois čakal, bal sem se, da bi kaj ne zavohal.

Kar mu je šinila v glavo strašna misel. — Ali si zatajila vsaj to odkritje, ali nisi tega nikomur omenila? — je vprašal živo.

— O! Nikomur, to lahko pričezem. Oddahnil si je.

— Paula seveda ne štejem, — je pripomnila.

— Nesrečnica! — je vzkliknil Martin Rigal, — nesrečno dete.

Njegov obraz je bil tako prestrašen, njegov glas je zvenel tako preteče, da se je Flavija prvič v življenju zbala svojega očeta.

— Mar sem storila kaj hudega? — je vprašala boječe. — Pisala sem Paulu: O, dragi, edini prijatelj mojega sreča, bila bi do skrajnosti nevhvaležna, če bi ne oboževala mojega očeta; poljubljati bi morala njegove stopinje. Saj ne veste, kako daleč je šel nana na ljubo. V eunje se je oblekel, da je lahko prišel do vas...

— In kaj je odgovoril Paul?

— On!... Prvi hip je bil presenečen, potem se je pa udaril po čelu, rekoč: — Zdej pa že razumem! — In zasmel se je.

Bankir je molče povsili glavo. Po Flavijinem odhodu je dejal:

— Najbolje bo, če pospešimo to poroko in olajšamo iskanje vojvode de Champdocea. Takoj utri napišem pismo Catenacu.

Poroka je bila res že prihodnji teden in Paul se je preselil iz svojega samskega stanovanja v razkošno opremljeno stanovanje, ki ga je bil dal opremiti bankir nad svojim. Prehod je bil nagel, toda Paul je bil že vsega vajen. Bal se je samo, da bi utegnil doživeti neuspeh, ko nastopi odločilni trenutek, ki mu prinese odlično mesto v družbi in vojvodski naslov. Na ta trenutek je polagal vse svoje nade in od radosti je zardel, ko mu je Martin Rigal nekega dne dejal:

— Zberite vse moči, jutri zvečer nastopi odločilni trenutek.

— O, močan bom, ne bojte se! — je odgovoril.

Bil je res močan in ko je prišel vojvoda de Champdoce zvečer s Perpignanom in Catenacom, se je znal mladi slepar povzdigniti na višino svojih gospodov in z žalostno spretnostjo je igral težko vlogo, ki so mu jo narokovale okolnosti.

Pa tudi če bi bil neroden, bi ne bil vojvoda de Champdoce ničesar opazil. Ta mož, ki mu je bilo življenje samo dolga veriga težkih udarcev in ki je moral delati tako kruto pokoro za grehe svoje mladosti, je bil ves iz sebe od nepričakovane sreče. Če bi bilo po njegovem, bi se bil moral Paul s svojo ženo takoj preseliti v palačo Champdoceov. Toda bankir je bil proti temu. Vrti Martin Rigal ni bil nič kaj posebno navdušen, da postane njegov zet kar čez noč večkratni milijonar. Ugovarjal je, da je že pozno in da gospa vojvodinja gotovo ni pripravljena na ta radostni dogodek. Domenili so se torej, da pride vojvoda drugi dan k bankirju na obed, potem pa odvede svojega sina domov.

Vojvodo so pričakovali na rue Monmartre ob enajstih. Ura pa ni še odbila deset in že je prihital v bankirjev kabinet, kjer so se gospodar, Catenac, Hortebize in Paul baš posvetovali.

Takoj za vojvodo je prišla gospodična Flavija. Ubogo dekle!... Niti pojma ni imela o nedostojni komediji in misel, da postane njen mož zelo bogat plemič, jo je navdajala z nepopisno radostjo. V tem ni videla sijaja vojvodskega dostojanstva, temveč dokaz, da je dobro izbrala.

Vstopila je v očetov kabinet po prstih in obstala pri vratih zamaknjena, očarana.

Vojvoda de Champdoce je sedel na divanu in stiskal roko Paulu, ki ga je smatral za svojega sina.

Kar se je začelo za steno nasproti vrat zamolklo trkanje. Pajdaši so prebledeli in se prestrašeno spogledali. Bilo jim je takoj jasno, da sili nekdo skozi odprtino v zidu, ki sta jo bila Mascaret in Beaumarchef za silo zazidala. Toda čemu razbija opeko, kaj hoče?

Vojvoda je bil presenečen. Opazil je strah na obrazih vseh treh pajdašev, čutil je, da se Paulova roka krčevito trese. Ni mu šlo v glavo, kaj pomeni tako velik strah.

NADALJEVANJE SLEDI

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

